

SLAYT 1

DERS 10

2 Ekim 2018'de YouTube çekimimiz başladı; beş ders Bostanlı toplantılarımızda çekildi; beş ders pandemi sonrası çevrimiçi gerçekleşti. 26 Kasım 2023 son dersimizdeyiz.

Bir kısmı FEPTO Araştırma Kurulu Toplantısı, İstanbul, Mart 2020'de sunuldu

You Tube Psikodrama Dersleri, Foça, Kasım 2023

SLAYT 2

DEĞİŞİMİN TELİK BİLİMİ

Psiko-ingedramatik psikoterapide kendiliğin ve özün gelişim ve dönüşümleri için bir kuram

İnci Doğaner

SLAYT 3

Kendilik/ Öz

SLAYT 4

Giriş

Gelin şimdi bir canlı varlığı birlikte araştıralım.

Burada saksıda bir çiçek var; psikodramatik rol kahramanımız da Mathilda. Mathilda Leon filminde Natalie Portman tarafından canlandırılmıştı. Şimdi burada bizimle.

SLAYT 5

Biz de Mathilda gibi araştırma yapıyoruz.

SLAYT 6

Difenhahya benim de favori çiçeğim. Burada benimkini görüyorsunuz. Bu, iki başına, a deux psikodrama ortamı. Ben de gerekince rol aldığım için mono değil a deux. İki Başına terimi Behçet Necatigil'in İki Başına Yürümek şiirinden esinlenilmiş bir icat. Bu fotoğrafı da kitaba koymak için çekmişti sevgili Celal Bayak.

Çiçek 1999'daki açılışımızda gelen bir hediye idi. İlk on sene saksıyı her yıl değiştirdim. Çiçekse hergün kendi değişiyor. Her iki haftada bir bir yaprak, geliyor, biri gidiyor. Yirmi beş yıl içinde bir kez de çiçek açtı.

SLAYT 7

Araştırmada iki yaklaşım vardır. Şimdi ilkiyle başlayalım: Ben-O. Çiçek (o) sağlıklı, otuz cm uzunlukta, yirmi tane açmış yaprağı var. Biri de yeni gelmek üzere. Araştırmamızdaki denek, nesne saksıda çiçek. Sizce bu kültürel bir nesne mi, doğal bir nesne mi? Doğal bilim modellerine mi başvuracağız? Sosyokültürel paradigmalara mı?

İkinci yaklaşımı Moreno bize bir motto olarak bıraktı: "Ben-Sen Felsefesi." Bunu etik değil de bilgi-bilimsel yani epistemolojik bir duruş haline getirebilir miyiz gerçekten?

SLAYT 8

Haydi, bunu Difenhahyamızla deneyelim.

Sevgili Difenhahya, sana bakınca ilk dikkatimi çeken şey en eski ve en yeni parçaların. Her iki yaprağı görünce yaşam ve ölüm geliyor aklıma. Sen kaygı duyar mısın bilmiyorum. En yeni parçanın içindeki yenilik tutkusu ve yaratıcılığı açıyor, kendimi umutlu hissediyorum. Sana böyle bakınca tüylerim tatlı tatlı ürperiyor, huşuya giriyorum.

SLAYT 9

Dünya benden/ kendimden geçiyor.

SLAYT 10

Her araştırma yönteminin ontolojik, epistemolojik, estetik, yöntemsel ve üst kuramsal bir yüzü vardır. Buzdağının görünmeyen yüzü ya da ayın gizli yüzü gibi burası kolay farkedilmez. Bir çok araştırmacı kendi felsefi yönelimini bilmez.

SLAYT 11

Gençken,

SLAYT 12

Fotoğraflarda ve hayatta göstermekten kaçındığımız acılarımızın ve yaslarımızın geleceğime etkisini bilemezdim.

SLAYT 13

Bu acıların doğurduğu kitapların üçü.

SLAYT 14

Bunlarda kendilik kuramı ve onun zemini olan yas, rol ve bağ; ve dilsel dönüşüm işleniyor. Anlatı söyleminin ve metaforik zihnin kendiliği anlamadaki temellerini kapsıyor. Sunumda sonra gelen beş kitapta ise bolca metaforik modellenmiş bir duyum-duygulanım-duygu teorisi ve imgedramayı, psikodiyalojiyi, söylem analizi ve anlatı yorumlamayı içeren dört ana yöntem geliyor.

SLAYTTAN ÇIK

“Ruh,” “kendilik,” “can,” “öz,” ve “tin,” psikoloji, psikiyatri ve psikoterapinin uğraştığı aynı antite için kullanılan sözcüklerdir.

TDK Sözlüğünde tanımlanan kendilik ve öz sözcükleri İngilizcedeki sözcüklerdekine kıyasla daha ontolojik bir kategoridir. İngilizcede karakter ve kişilik özelliği tanımı belirgindir. Ben kendiliği hem öz varlıksal hem ilişkisel bileşenlerle tasavvur etmeyi yararlı buluyorum. Öz, derken daha çok dışardan gözlenme hali içindeki varlıktan söz etmeyi benimsiyorum.

J.L. Moreno fenomenolojik ve varoluşçu duruşuyla kişiyi/ deneği/ özneyi nesne gibi ele almadı. Moreno durumları protagonistıyla ve grubuyla birlikte araştırdı, onun yaratıcı sonuçlarını tetikledi. Sosyometride ve psikodramada hakikati araştırmada kullanılan yöntemin varoluşsal geçerliği olduğunu savundu (Moreno 1959). O, rol kuramında tanımladığı şekliyle gözlenen rolün (Moreno 1934, 1946) nesnel/ objektif araştırma için uygun bir kategori olduğunu savunmuş olsa da ne rol kuramı ne de çocuğun spontan gelişimi kuramı “akademik bilim çevreleri” tarafından yeterli bir değer görmedi.

John Nolte (2014) ve Rozei Telias (2019) yakın zamanda “kişilik için rol kuramı,” “Moreno’nun kişilik kuramı,” gibi kavramsallaştırmalar getirdiler. Ben bir psikodramatist olarak “kişilikle,” spektrogram/ diametri aracılığıyla ölçtüğüm bir kaç soru dışında uğraşmıyorum.

Kendiliği ayrı bir antite olarak ele almanın bazı avantajları olduğu kanısındayım. Eş-araştırmacı olarak kendimi ilk aşamada, şimdi burada gerçeklikteki psikodrama seansının -ve süre giden gruplar için, aradaki durumlarla ilgili olarak aktarılan geribildirimlerin ve izleyen grupların- yarı gerçekliği ve artı gerçekliği içinde sınırlamayı uygun buluyorum. Ve dikkat odağımı sadece “kendiliğe/ öze” yöneltiyorum, kişiliğe değil.

Sosyometrik-psiko-imgedramatik çalışma sırasında hakikat ve gerçeklik alanından (Doğaner 2022, Doğaner 2023) an’a çıkıp sahnede ve dilde temsil bulan ve metin halinde kaydedilerek sosyal bir gerçeklik olan dilsel veriler haline gelen, o an’a kadar bilinçte mevcut ya da na-mevcut tüm fenomenler, yine dilsel çözümlenmeler ile incelenebilir. Bence dilbilim yasaları, sosyal ve kültürel gerçekliğin en nesnel yasalarıdır. Doğa yasalarını araştıran doğa bilimleri nasıl ki gerçekliğe uygunluk açısından sınanmak zorunda iseler, insan bilimleri de uzlaşmış kültürel ve sosyal gerçekliğe uygunluk açısından sınanmak zorundadır.

SLAYT 15 - 16

Burada benim gerçeklik ve hakikat evreni tasarımlarımı görüyorsunuz.

SLAYTTAN ÇIK

“Spontan/ Kendiliğinden kendiliğin” önemli bir parçası kültürel ve sosyal bir fenomen olarak ele alınabilir. Kendilik, ürünleri, eserleri üzerinden incelenebilir. Kendini kandırıldığı yalan olduğu ayırt edilemese de söylemler ve metaforik beden iç duyum-duygulanımları üzerinden tespit edilebilir. Getirdiğimiz sahneli ve metne-dönüştürmeli araştırma ortamında artık araştırmanın nesnesi seansın metnidir.

Kendilik, kendinin bazı bileşenlerini düşlerde de olduğu gibi dildeki cümlelerin özne, yüklem, kip, eklerinde, duyum-duygulanım ve duygu ifadelerinde ve psikoimge oyunlarının içinde gözlenen rollerde ve bazı imge-simge-metafor seviyelerinde açığa çıkartır ve hem bazı nitelikleri hem gelişim seviyeleri açısından somutlaştırılabilir.

Türkçede isme ve fiile eklenmiş “-cı eki” rolü gösterirken, tasarım ve dilek kipleri Moreno'nun tanımladığı şekliyle psikodramatik rolleri kapsamaktadır. Bunlara bizim analizlerimizde psikodramatik kipler demeyi önerebiliriz. Bizde zaman dahil kipler fiile/ yüklem eklidir. İngilizcede rol “-er” ekiyle kendini belli eder. Modallarla yüklem/ fiiller ayrılır.

Kendilik kronolojik bir zamanın dışındadır. Bazı anlarda değişik yaşlarında ve zamanlarında dolaşabilir. Bu zaman yolculukları kendiliğinden ya da yönlendirme ile olur. Zaman ile ilgili daha önceki iki sunumundan birisinin başlığı Kairos Khronos'a karşı idi ve psikoimgedrama için metaforik bir zaman kavrayış modeli sunmuştum (Doğaner 2010, Doğaner 2016). Önceli olduğu titan Kronus ile karıştırılmaması gereken Khronos, Aion/ Aeon ve Kairos ile karşılaştırılabilir. Kendisine “Tanrıların Zamanı” diye de seslenen Aion, döngüsel ve yinelemeli, ritüalistik zamanı, Kairos ise “andaki tam fırsatları” yani “yaratıcı anı” temsil eden iki ayrı Tanrıdır.

Biz, bazı psikodramatistlerin rol kuramı mantığıyla hareket edip temelde kendini tanıma ve geliştirme, dönüştürme ile ilgilendiğini düşünüyoruz. Bence rollerle kendilik yakından ilişkilidir; kendilik roller içinden ve onlar aracılığıyla açılır. Bu sunumda kendilikle ilgili ikinci durağımız adımımız kendiliğin seans ve sonrasında değişim ve dönüşümlerini anlamak ve kavramsallaştırmak yönünde atılacaktır.

SLAYT 17

Varsayımlarım şunlar:

Kendilik kendi başına ve ayrı bir antitedir. Lik ekini İngilizceye alışık olduğumuz -ness ile çevirmek uygun değil, sanırım selfhood yakışıyor. Selfnessless/ kendiliksizlik desek bile süreçten bahsederken selfhood daha iyi. Kendilik konuşurken kendi ve öz sözcüklerine gömülüdür. Kendilik yapısalcı ego-id ve süperegö modelinden sonra ilgilenilmeye başlanan psikanalizdeki ilişkisel kendilikten ibaret değildir. Yapı kültürel olarak inşa olur parçalanır, kırılır, bölünür ve daha duragandır ama doğuşla gelen var, gelişen var, kılıktan kılığa giren var, donan var, yönelen var... Erip azizleşen var. Burada ilk kez bir kategorizasyon da yapacağım.

SLAYT 18

Spontan kendilik ve ilişkisel kendilik birlikte büyür, gelişir, değişir dönüşür. Doğuştan S faktörü ile birlikte oradadır ve ayrı kavramlaştırılabilse de (saksıda çiçek, kafeste kuş) kültürel etkiyle gelişen bileşenler ayırdedilemez. (Örnek kendiliğinden konuşmak).

SLAYT 19

Kendilik/öz bir öznel deneyimden mi ibaret?

Kendilik/öz bir nesne olarak gözlenir mi?

Kendilik/öz gelişen ve dinamik bir süreç midir?

Kendilik/ öz ilişkisel midir?

Kendilik/ öz Jung'un dediği bütünlük ve tamlığın arketipi midir?

Kendilik/ öz Winnicott'un sahte kendilik, gerçek kendilik dediği şekilde incelenebilir mi?

SLAYT 20 ŞEMA

Sınıflamamız rol kuramıyla parallel olacak. Önce rol gelişimi şemasına bakalım. Burada Leutz esinli rol gelişim şemamın birinci versiyonunu gösteriyorum.

Fiziksel/ somatik roller, ruhsal roller, sosyokültürel roller ve psikodramatik roller (Ne yaptım? Leutz'un sadece felsefi değil spiritüel de duran transendental/ aşkın rollerini onun kullanmadığı Moreno'nun kullandığı psikodramatik roller içine aldım. Ve ayrıca bütünleşmiş roller ve etkin roller kategorisini getirdim. (Özü-sözü birlik; düşünce-duygu-davranış-etki bütünlüğü)

SLAYT 21

İkinci versiyonda nesne ilişkisi kuramcılarından gelen bilgi var: İyi kötü tasarımlarındaki ilk yarıktaki burada görülüyor. Renklenen dünya da burada.

SLAYT 22

Ben psiko-ingedramada ve kuramlarımda kendilik/ öz ile ilgili iki şeyi çok kullandım: Varlıksal kendilik/ öz ve metaforik kendilikler özler. Felsefi kategoriler aslında. Anlatısal bir söylem içinde kabul etmenizi isterim. Yapılan iş en çok bu ikisini gerektiriyordu.

Ayrıca kendilik kavramını öznel, öz kavramını nesnel gözlenir olan antite için kullanalım dedim.

SLAYT 23 ŞEMA

Şimdi kendilik/ özlük kategori ve süreçlerinin şemasını görüyorsunuz. Rol gelişimiyle koşut bir şema. Varlıksal öz, Winnicott'un otantik/ gerçek kendiliği, Jung'un gerçek kendiliğini içerebilir. Deneyimleyen kendilik/ öz ve sosyokültürel öz/ kendilik hem gerçek hem sahte kendiliği ve Jung'un gerçek kendiliğini ve personasını, psikanalizin ilişkisel kendiliğini içerir. Metaforik kendilik/ özler Moreno'nun psikodramatik rollerini içine alır. Metonimik kendilik bence klinik açıdan psikoza sapma durumudur ve yeri buradadır. İdeal kendilik de buradadır. Son kategori olarak bütünleşmiş kendilik ve yüksek öz-farkındalık da devreye girer. İnsanın deneyimleyebileceği en gelişmiş seviyedir. Buraya Jung'un mandala ile sembolize edilen bütünleşmiş kendilik arketipi girer. Gölgenin projekte edilen formu bence antagonist üzerinden keşfedilecektir. Diğer bir formu ise psiko- imgedrama yaparken metaforik özler üzerinden keşfedilebilecektir.

SLAYT 24

Kendiliğin/ özün fiziksel yaşı yoktur. Tüm yaşları gezebilir.

Kendilik, hayal gücü ve rol değiştirme aracılığıyla fantezi ve gerçek dışı olanlar dahil kozmosdaki her yaratıkla özdeşim kurabilir.

Bu zaman ve mekan yolculukları kendiliğinden olur ya da psiko- imgedrama sahnesinin şimdi buradaki artı gerçekliğinde indüklenir/ tetiklenir.

SLAYT 25

Roller kategorize edilir, incelenir, psikodrama sahnesinde sahnelenir ve bu kendiliğin büyüme, gelişim, değişim ve dönüşümlerinin değerlendirilebilmesini sağlar (öznel ve nesnel açıdan)

SLAYT 26

Clayton ve Daniel bize etolojik ve survival/ sağ çıkma/ karşılama temelli bir rol çözümleme modeli (fight/ flight/ freeze savaş/ kaç/ don) sundular. Ben buna psikodramatik roller eklediğim ve her üyenin izlenmesini de sağlayan bir ardışıklık getirerek bir version geliştirdim.

SLAYT 27

Daha önce de belirttiğim gibi, Türkçede roller dilde gömülüdür. -ci, -cı, -an, -en ekleri fiili isme role, dönüştürür.

Tasarım kipleri psikodramatik rolleri gösterir. Olması istenendir, arzu edilendir. İngilizcede bunlar conditional ve modal'lerdir.

Biz Türkçe konuşulan çocukların çoğunlukla psikodramatik tasarım kipleri, psikodramatik kipler ile yetiştiriliyor olduğunu tespit ettik.

SLAYT 28

Psiko-imgedramatik psikoterapide değişim, kendilik gelişimi aşamaları (burada Gilgameş sekiz geçit; dört plasenta/bağ)

Rol gelişimi aşamaları (burada Kozmik Kadınlar modeli)

Dilsel değişim ve dönüşüm için söylem analizi yöntemleri ile değerlendirilip gösterilebilir.

Kendiliğin psikoterapideki değişiminden (farkettiyseniz kendilik burada bir süreç olmaktadır) dört model ile söz edeceğiz: Gilgameş, Kozmik Kadınlar, Plasenta-Doğum Metaforik Modelleri ve araştırma için Dil-Söylem Dönüşümü Kuramı

SLAYT 29

Her şey ayrılıkla başlar; kazancı ve kayıplarıyla.

Eski kendimizden ve eski bağımızdan ayrılık da bir yastır, büyümek bir yas öyküsüdür.

Bu nokta kuram için önemli.

*Gilgameş, tarihteki ilk kahraman, bize yazılı ilk **arke-rolü** getirmiştir. Model ona ithaf edilmiştir.*

Şimdi iki sanatçı, resimlerde Kadriye Özelmas ve gishgudi çalan Peter Pringle eşliğinde öyküyü dinleyelim.

SLAYT 30 MÜZİK

SLAYT 31

Şimdi psiko-sembolik bir okuma yapacağım. Bunu kendilik gelişimi modeli olarak kullanacağım.

Birinci Aşama: Isınma

Me-other yani Mother / Öteki Beni olan Sembolik Annesi Enkidu'nun ölümünden sonra Gilgameş Büyük Tufan'dan sağçıkan Utanapiştimi hatırlıyor ve yeryüzündeki ölümsüzlüğün sırrını keşfetmek için yola düzülüyor.

Aslan postunu giyiyor (sevgi için güç aşaması. Aslan cesaret ve güçlü yüreğin temsilcisi. Değnek elinde, hançer belinde. İlahi güce dönüşüm istiyor. Psikodrama yolculuğunda, psikodramatist, buradaki değnek gibidir.

Tufan sembolik olarak devrimdir, yenilik getirecek yıkımdır. Destanda bir tablette büyükbabanın - dikkat, babanın değil- öldürülmesi anlatılır ki bu kültürel korunumların yıkılması/ değiştirilmesi anlamına gelir. Aynı zamanda ayrılık ve sembolik ölümdür, eskinin ölümü.

Gilgameş'in ruhu ve akli ilahi ve dünyevi güçlerin seçimi arasında gider gelir. Krallığını terkederek yola düşer. Dağlar ve vadiler (doğa

sembolizmi) yükselme çökme deneyimlerinin ve diğerlerinin gözünden kendiliğin bilgisidir.

Ötekiler ego ideallerini sağlarlar.

Burada Gilgameş kızgındır. Tanrılarını ve Tanrıçalarını sorgular.

SLAYT 32

İkinci Aşama: Orman ve aslan (doğa ve hayvan sembolizmi)

Orman bilinçdışını, bilinmeyeni temsil eder. Öyküde tanrısallık ya da kendinden daha yüksek olan bir kategoridir. Burada aslan ego savunmalarıdır. Freud bizi ilksel okyanussal seviyeye -pre, önce duruma gidiyor gibi gorse de Wilber ve Assogioli bizi ileride bekleyen bilinç dalgalarına, yani sonramıza, post'a doğru bir yolculukta göreceklerdir.

Bence Gilgameş egoyu uyutup, bizlerin protagonistlerimizi sahneye ve akla değil spontanlığa davet etmesi gibi yol alıyor. Spontanlık doğacak, uyanacak.

SLAYT 33

Üçüncü aşama: Maşu İkiz Dağları (doğa sembolizmi), iki akrep adam (hayvan sembolizmi)

Türk Şaman Nilgün Arıt, İncil'de Samaria uygarlığındaki bir öyküden söz eder. Akrep güneşle ilgili bir semboldür ve akrep adamlar kutsal ışığın, tinsel gelişimin kapılarında bekçilik ederler. Akrep adamlar kutsallığın kapı bekçileridir. Yolcunun dürüstlüğüne İnanırlarsa içeri alır inanmazlarsa onu öldürürler. Akrep adamlar bizim Gilgameş'i severler.

Bu, düalistik bir aşamadır. Işık dik gelirse gölgen küçülür, yatay gelirse büyür. Mesele dağın içine girebilmektir. Kabuktan içe, personadan gerçek selfe, öze. Psikodrama sahnesinde çekirdek meseleye/ status nascendiye doğru gidişi de temsil eder.

Bütün peygamberlerin mesajlarını dağda aldıklarını da unutmayalım. Sîna Dağı, Zeytin Dağı, Nûr Dağı.

SLAYT 34

Dördüncü aşama: Değerli taşlar

Karanlık dağın içinde yürümek ve değerli taşların asıldığı ağacı görmek varlıksal özle-kendilikle karşılaşmaktır. Burası Tanrıların bahçesidir. Burası Gilgameş'e coşku getirir.

Psiko-imgedramada protagonist arınma yaşamıştır ve derin spontan kendiliğine ulaşmıştır.

Yas açısından, salınımın restorasyonu gerçekleşmiştir, diyebiliriz.

SLAYT 35

Beşinci aşama: Deniz, Bira Tanrıçası Siduri

Psikolojik sembolizmimize devam edelim. Taşlı Bahçe'den sonra Gilgameş deniz kıyısına, oradaki bir içki evine varıyor. Bardaki Siduri Sümerler için çok önemli bir Tanrıça. Bu kadın, Gilgameş'e küçük şeylerle mutlu olmayı, hayattan keyf alıp çoluk, çocuk yetiştirmeyi tavsiye ediyor. Ölümlülerin kaderi budur, diyor.

Güzel tavsiye değil mi? Pek çok insan için yas tutmanın temel öğretisi bu olur. Öğrenebileceğimiz en iyi şeylerden birisidir. Gerçi işin içinde bir miktar hedonizm ve madde tutkunluğu riski var.

Yas açısından yeniden-çözümleme ve kabul aşaması.

Psiko-imgedramatik sahnede bence sarhoşluk, şaşılık, sersemlik aşamasında olaya başka bakış açılarının belirdiği aşamadır. Çoğu kez boşalma arınından/ abreaksiyon katarsisinden sonraki ayna aşamasında gerçekleşir. Morno'nun deyişiyle bütünleşme arınmasıdır/ integration catharsis.

Dürbün bakışı, derinlik getirir. Dionysos sonraki şarap Tanrısıdır. Esrime/ ex-stasy eskiden/ dengeli halden çıkıştır. Mevlana da ney sarhoşluğunu över. Sema Dansıyla ulaşılır.

Yas açısından, niye öldün değil, iyi ki yaşamışsın noktasına geçiştir. Minnet duygusu açılır.

Gilgameş bu seviyede de durmak istemez. Acılı, zorlu yola devam edecektir.

SLAYT 36

Altıncı Aşama: Ölü deniz, kürekler ve kayıkçı Urşanabi

Semboldramada su, şifalı güçleri ve anneyi temsil eder. Mesnevi Drama çalışmamızda su bize arındırıcı bir sembol olarak yardımcı oldu.

Freud ve Jung metaforlarında suyu kullandılar (buzdağı, ada-okyanus metaforu modeli)

Su, ısınmada dönüştürücü nitelik taşır.

Kayıkçı (Urşanabi) ve hedef (Utanapıştim) erildir. Fonseca ve Lousada'nın üçgenleşme aşamalarıyla ilişkilendirilebilirler. Anneden, anne-babaya ve üçgene geçiş, giriş.

Karanlık sular zaman ve mekanın kaybolduğu kaotik ve düzensiz alandır; progresyonu mistik regresyonu psikotik/ metonimik alandır. Leutz'un aşkın rollerinin alanıdır.

Rehberlik ve dikkat (kürekler) edilmezse bu alanda ego çöker ve kaybolur. Gerçeğe uyum yitirilebilir. Kürekler ve kayık dış gerçekliğin temsilidirler.

SLAYT 37

Yedinci Aşama: Utanapiştım ve Mina; sağ çıkış yaratıcısı

Uzun yıllar Nuh Peygamber ilk Tufan sağçıkanıydı. Bu Sümer Destanında Nuh'un önceline Utanapiştım'e tanık oluyoruz. Ona Bilgelik Tanrısı Enki yardım etmiş.

*O ve eşi yedi gün yedi gece uykusuz kalmışlar ki Gilgameş bu sınava geçemez. O inkar etse de **bayatlayan ekmek** gerçeği onun yüzüne çarpar. Gilgameş ekmek gibi pişer.*

Şimdi öğüdü Utanapiştım verir: "Korkunu ve üzüntünü bırak; geri git ve halkına hizmet et. Bu sana mutluluğu er-geç getirecektir.

Utanapiştımın eşi Gilgameş'e acır ve kocasından gençlik otunun yerini tarif etmesini ister. Utanapiştım kabul eder.

SLAYT 38

Sekizinci aşama: Nehrin derinlikleri, ot, yılan ve pişmiş tuğlalar

Bu sefer Gilgameş akan zamanın sembolü olan nehirde -ki ben duygulanımların temsili olarak kullandım metaforumda, gençlik otunu bulur. Kayıkçıyla geri dönerken düşünceleri değişmeye başlamıştır. Sevdiklerim benle değilse yaşasam ne olacak ki der. Onlar ölür ben yaşarsam bu işin tadı kalmaz, otu paylaşırım, der kendi kendine.

Psiko-ingedramada bu paylaşım aşamasıdır; bütünüün sıradan parçası haline gelmedir. Benmerkezcilikten çıkıştır.

Yas açısından bu ölenle bağların yenilendiği durumdur. Başkalarına yararlı olmak ve eski rollerden ilerleyip daha ileri rollere varmaktır; rol yaratmaktır.

Otu yılan kapar. Derisi değişir, yenilenir. Yılan zamanın, dönüşümün ve metamorfozun temsilcisidir. Kaotik yaradılış matrisinin temsilcisidir. Hem zehir hem panzehirdir.

Gilgameş Tanruların kuralını kabullenir. Tanrılardan yana geçer. Psiko-imgedramada artık rol değiştirebilmiştir. Uruk'a Zigguratlar şehrine geri gelir.

SLAYT 39

Yarattığı pişmiş tuğlarlardan memnun olur, tatminlidir. Enkidu'nun cesaretinden örnek alır, kendiliğine katar.

Şimdi Türkçe ve İngilizce ikişer tablo halinde bu aşamaları şöyle bir görelim; Türkçe olarak bir kez daha üstünden geçelim.

40- 41 SLAYTTAN OKU

42- 43 SLAYTTAN OKU

SLAYT 44

Kendiliğın gelişimi hep bağlandığı bir elden başlar. O elden ele, bağdan bağa geçerek büyür. Anneden, aileden, toplumdandır, evrenden. Bu yuvalardan uçarız.

SLAYT 45

Bu yaprakla besleniriz. Buna dut yağrağı tırtıl modeli dedim.

SLAYT 46-47-48-49

Dört Plasenta Dört Doğum dedim buna.

SLAYT 50

- *Annenin fiziksel plasentası: Fiziksel doğum*

- Physical placenta of the mother: Physical birth
- *Ailenin sosyopsikolojik plasentası: Psikolojik doğum (Mahler)*
- Socio-psychological placenta of family: Psychological birth
- *Toplumun sosyokültürel plasentası: Sosyokültürel doğum*
- Socio-cultural placenta of the society: Sociocultural-birth
- *Evrenin kozmik plasentası: Kozmik doğum*
- Cosmic placenta of the universe: Cosmic birth (original and holistic)

SLAYT 51

- *Başka bir açıda duran rol alma, rol canlandırma, rol yaratma ve ötekinin rolleriyle birliktelikler yaratma aşamalarını başka bir anlatıya benzetip Kozmik Kadınlar Metaforik Modelini oluşturdum.*
- *Rol alma (Yaratık'tan Ellen)*
- *Rol oynama/ canlandırma ve rol yaratma (Mesaj'dan Eleanor)*
- *Rol yaratma ve işbirliği (Geliş'ten Louise)*

SLAYT 52

Verilen görevi yapan Elen.

SLAYT 53

Seçtiği yolu izleyen Eleanor.

SLAYT 54

Ötekiyle karşılaşan, işbirliği yapan ve bir yönden

SLAYT 55

artık ona ötekine/ antagonistine benzeyen Louise. Gilgameş 'teki yılanla burada ouroboros olarak karşılaşıyoruz. Louise için gelecek şimdiye geçiyor.

SLAYT 56

Bir yöntem olarak kullandığım Rol Analizlerini bir başka açıda Clayton ve Daniel'den geliştirdiğimiz bir versiyonla da yaptık.

Tabloda görüyoruz.

SLAYT 57

Burada kendiliğin nasıl büyüdüğüne ve geliştiğine ilişkin tasavvurumu görüyorsunuz. Son kitapta Telenin Telosu adını alan şey ile aynı. Bu şema aslında versiyon iki oldu. Buraya Psikodiyalojiyi yazarken zihnimde beliren Hakikat ve Gerçeklik evrenlerini de ekleyebiliyorum. Regresyon sadece içeride, öznel alanında deneyimlenir. Orada Kairos ve Aion, gerçeklik evreninde Khronos iş başındadır. Donma, saplanma, sembolik/ metaforik doğum, sembolik/ metaforik ölüm sadece buradadır. Ama teahürü dışarı olur. Davranış, görünüm, dil ve eserlerde kendini dışa vurur.

Birkaç önemli noktayı vurgulayalım:

Kendiliğin gelişimi çizgisel değil, katlamalı (exponensiyel); matruşka, soğan.

Önce içeride oluşuyor sonra dışarı açılıyor. Kendini gerçeklik alanında sergiliyor; davranış, ilişki, dil, etki, görünüm, eser oluşturuyor.

Ben de Jung'un Kendiliği gibi halka, mandala gibi tasarlıyor, halka olarak simgeliyorum. Bu şemada yaşları, gelişimi idealize ederek yazdım. Yani, diyelim ki bir genç On altı yaşında özgür iki olabilir; duygularının başkalarının davranışından değil, kendi içinde oluştuğunu algılama yetisi kazanır gibi. Ancak pratikte kırk yaşında bile kişi böyle bir özgürlük seviyesine gelmemiş olabiliyor. Ben bu

modeli sadece psikoterapi içindeki gelişim içinde kullanmayı önerdiğim için fazla sorun yok. Bize bir ölçek, soyut da olsa bir ruh metre, kendilik metre versin yeter, diye düşünüyorum.

SLAYT 58

Dilde değişim dönüşüm modeli (my psycholinguistic research experience goes back to 1990's)

- *Kendilik seviyesi dilden ölçülebilir.*
- *Özne önemlidir. Öznenin ifade edilişi psiko-imgedramatik psikoterapide dikey (seans sırasında) ve yatay (ardışık seanslar boyunca) değişir. (Sen, ben, ben... kendimi..., biz, kendim vb.)*
- *Fiil/ yüklem öznenin eylem ve işlev düzeyini gösterir. Rol çözümlemesiyle birlikte incelenebilir.*
- *Tasarım kipleri (psikodramatik rol kipleri) psikoterapide büyük ölçüde değişir (Doğaner 2019 (-meli, -malı, -se, -sa, -e, -a (sahte biz), ekleri ve yap örneğinde gibi mastar fiil yani emirler.*
- *Duyum, duygulanım ve duygu metinde ayrı antiteler olarak belirir ve duygu sözcükleri psiko-imgedramatik psikoterapide yatay ve dikey olarak giderek artar.*

Not: Psiko-imgedrama uzunlamasına seyrinde de çizgisel değildir. Bir seans daha önceki bir seansa göre daha regresif bir seviye içerebilir.

SLAYT 59

Çalışmalarımızda kesin bulduğumuz şey şu:

En önemli değişiklik,

- *protagonistin verili şeyleri yapmak yerine rollerini seçmeye başladığını ve kendisini hissetmeye başladığını gösteriyor.*
- *Özneleşme ve kendileşme görülüyor.*
- *Ben İnci en çok eşleme ve soru sorma söylemi yapıyorum.*

SLAYT 60

Şimdi FEPTO araştırma kurulu kongresinde sunduğumuz araştırmayı (Kendilik Gelişim Kuramındaki 9 seans yani 9 olgu= 9metin sizlere de sunacağım.

Psikodramatik psikoterapide kendilik gelişiminin ölçümü için bir yöntem

SLAYT 61

Amaç dil ve rol analiziyle kendiliğın gelişimini göstermek

SLAYT 62

Uzunlamasına çalışma, metin çözümleme

SLAYT 63

Dilara otuzlarında, akademisyen, yedi yıllık yaşam kesitinde iki kez ikişer yıl gruba katıldı; haftada üç saatlik gelişim grubu.

SLAYT 64

Video kayıtları izlendi, tekst haline geldi, metin birlikte okundu, rol analizleri yapıldı,

SLAYT 65

Fiiller araştırıldı. Türkçede istek kipi mastar halindedir. İngilizce imperatif, should, can, may olanlar Türkçede tasarım (dilek kipi) altında toplanır).

SLAYT 66

Ben, sen, olumlu/ olumsuz kendilik, sahte ve gerçek biz, kipler, istek ifadeleri uzlaşarak saptandı.

SLAYT 67

Gilgameş kendilik aşamaları, kozmik kadın seviyeleri ve rol analizleri yapıldı.

SLAYT 68

H.A.T VE C.I, Terapinin yararlı yanları ve Değişim anketi öznel ölçekleri değerlendirildi. Bunlar terapi sırasında yapılmıştı.

SÖZCÜK BULUTLARI

SLAYT 69

VE MAXQDA ile desteklendi.

SLAYT 70

Cümle örnekleri okuyup çevirelim.

SLAYT 71

Ben dili sıklığının sözcük sayısına bölümünü görüyoruz.

A2 de 9 kez, A8'de 172 kez geçmiş.

A8'de 8. Gilgameş kapısına gelmiş.

Kozmik kadın olarak rol alma aşamasına girme girmeme çatışması-yas çalışmasından sonra rol yaratma seviyesine sıçırıyor.

SLAYT 72

A1-A8 arasındaki farkları görüyoruz, ben dili artıyor, emir kipi azalıyor; sen dili azalıyor, istek kipi artıyor; sahte biz azaldı; yetersizlik azaldı, olumlu kendilik arttı.

SLAYT 73

Büyükbabasının yası; onun ruhunu balon olarak evde dolaştırıyor bu oyunda, ilgili çalışmasındaki rol analiz şeması

Donuk Yalnız Çocuk Hoşça kal Diyebilen rolünü geliştiriyor.

SLAYT 74

Sözcük bulutu rahatladığını ve kendini gördüğünü (kendini bir nesne olarak gözlediğinde “ben” olur).

SLAYT 75

Değişim görüşmesi anketinde

Anne, baba, kardeşe değmiş; grup süper, samimiyet; yaratıcılık, cesaret. Panik geride kalmış, rahatlama.

SLAYT 76

Kendilik, değişti, diyoruz. Fenomenolojik bir dünyada çalıştık ama nesnel olarak ölçebildik.

SLAYT 77

Psikodramatik zamanın lineer olmadığını hatırlatalım.

SLAYT 78

Çeşitli ve değişik zamanlara regrese oluyoruz. (A8) Yas sahnesinde kendi doğumunun öncesine gittik. Babası rolünde veda etti.

SLAYT 79

Yeni paradigmalara araştırıldığı bir toplantının baş konuşmacılarıydık.

SLAYTTAN ÇIK

Bu kuram, model ve yöntemlerin tümü daha geniş bir çatı olacağını düşündüğüm Psiko-ingedramada Değişim Bilimi kategorisi altında toplanabilir. İşte sonuç noktamız, bunları psiko-ingedramada daha bileşik ve kaynaşık bir kendilik gelişim ve değişim kuramına doğru nasıl birleştirebileceğimiz konusu olmuştur.

SLAYT 80

Diğer beş kitap

İki Başına: Sosyometrik, Psikodramatik, Bireysel Psikoterapi Monodrama Yöntemi Değil; A-Deux Yöntemi ve yaslandığı kuram psikodramatist-protagonist ikilisinin sosyometrisi. Bu, nesnel araştırmacıyı bozduğu için güncel bilim bunu sevmiyor hatta bazı Kipper gibi bazı psikodramatistler bu paradigmayı bozmaya uğraşıyorlar. Bense fenomenolojiyi bilim haline getirmeye çalışıyorum.

İmge Drama, başlı başına bir yöntem. Psikodrama formatında introseptif beden duyuları, imge, metafor ve duygu düzleminde çalışıyoruz. Duygulanımlar doğrudan imge seviyesine akıtılıyor.

Psikodramatistin Söylemi, burada nesne ben oluyorum. Kendi yapılmış söylemim analizden geçiyor. Bilim insanı seanstaki kendini inceliyor.

Psikodiyaloji bir yöntem sunuyor bize; mantıksızın mantığını, bir alt mantığı oluşturuyor. Düşten-yaratıya kadar bir diyametri oluşturuyor; arada büyüsel düşünceden de geçiyor. Hakikat evreninden gerçeklik evrenine doğru dolaşılıyor.

Son olarak Duygu ve Tele (2024 Mart 'a kadar yayınlanmış olacak) tam bir kuramlar kitabı; Gilgameş-Enkidu'da sekiz geçit tespit etmiştik; kitaplarım da anlamlı bir tesadüfle eser/ opus sekizde bir hedefe vardı. Bu hedefi işte bu derste bütünleşmiş halde sunuyorum. Burada telenin telosunu da duyacaksınız.

Burada Seher Duygu ile Fenomenolojik bir Duygu Sözlüğü bile hazırladık. Duygunun adı var diyoruz; gözlenmiş duygulanımlar metinde çözümleyenin parantezleri halinde karşımıza çıkıyor. Yani mevcut bilimin objektif bilim insanı metni hazırlayan ve içine parantez koyan sadece; kayıt yapan tek gözlemci o. Gerisi akan bir hayat içindeler, elle tutulamıyorlar.

Size önce Değişimin Telik Bilimi tablomun bütününi parçalar verip aralarından bazı ayrıntılara gire gire ilerleyeceğim.

SLAYT 81

Üç bin kitap sayfasına yaklaştık. Toplam 32 olgumuz (seans) oldu, (imge drama kurs notlarında öğrenci çalışmaları, küçük grup çalışmaları hariç). 4 olgu saf kuşak-aşkın çalışma disiplinde görünse de pek çoğunda iki kuşak gerideki dedelere ulaşıldı. Dilara için 9 olgu tek kişinini. Hayal Kız ve Çökkün Bulut metinleri ikişer kez başka açılarla analiz edildi. Gilgameş Enkidu'da araştırma İnci, Kendilik, Dört Doğum'da İnci, Sürel, Ayşe, Hadi, İki Başına, Psikodramatistin Söylemi, Duygu ve Tele'de İnci, Hadi ile yapıldı; İmge Drama'da araştırma çözümlemede İnci, Elif Kuş Saillard var.

SLAYT 82

Tüm kuram model ve yöntemlerin kategorize edilmiş halinde altı kuram, bu kuramlara somutluk getirebilecek yirmi sekiz alt modelli altı metaforik model, on dokuz alt yöntemli altı araştırma yöntemi var.

SLAYT 83

Değişimin Telik Bilimi sunumunda tüm kitaplarıma yayılmış olan bu kuram, model ve yöntemleri ve bazı araştırma bulgularını burada kaynaşık şekilde bazılarını atlayarak da olsa sunmak istiyorum. Tablolardaki sırada olmayıp daha içiçe geçecekler. Örneğin dil analizi yöntemi hemen başta araştırmaların sunumunda işin içine katılacak. İster gerçeklik evreni ister hakikat evreninde yeni bir alan keşfeder ya da yaratırken önce keşfi yapıp sonra harita çıkar. Başta eski bazı korunumlar, kroki ve taslaklar elinizde olacaktır tabii ama spontanlık ve yaratıcılık bilgisi, eylemin önce geldiğini bilir.

Yedi yıldır süren yazma ve kavramlaştırma sürecim içinde baştaki krokiler bu son haritaya kıyasla çok daha ufaktı. Kuram ve modeller yazdıkça ve çalıştıkça birbirlerine eklenerek geliştiler. Tabii ki hepsinden önce, yılların psikodramatistlik, psikoterapistlik, hekimlik deneyim ve eğiticiliği vardı cebimde; okumaları, çevirmeleri de unutmayalım.

SLAYT 84

Sadece katkılarımı belirttiğimi vurgularım.

SLAYT 85

SLAYT 86

SLAYT 87

Şimdi gelen kuram da yas ve kendilik gelişimi kuramları kadar büyük önem taşıyor sistemde: Duyum-duygulanım-duygu kuramı.

SLAYT 88

Bu sefer ilk destan kahramanını değil ilk masallardan ve masal anlatıcıları bir kahraman kullandık; hem de kadındı: Şehrazat Bin Bir Duygu Modeli dedik; burada antagonisti kitabın kendisi gibi düşündüm. Yunan mitleri kadar eski bir Doğu Masalı.

SLAYT 89

Her biri dört alt hipotezden oluşan dört temel hipotez/ varsayımla bir model olarak yazıldı.

İçten dışa açılan koşutluk ve bütünlüğe doğru ileri geri ve donmalı gelişim varsayımı, (destek Aion-Kairos Khronosa karşı),

Sahne ve bedende izlenebilme ve zamandaki ilişkiler,

Duygu-genez, ilişkisellik, karşılama, ifadeye geçişin iyileştiriciliği,

Duygu-düşünce-davranış-etki bütünlüğü açımlandı.

Kendilikle ilişkilendirildi.

SLAYT 90

Bin bir duygunun en temel olanları tablo halinde gelişimsel olarak bedenden zihne/ kavrama doğru sınıflandırıldı.

TDK Sözlüğüne dayanan psikoterapi için fenomenolojik bir duygular sözlüğü yapıldı.

SLAYT 91

- **Duygu İlişkisinin Süreç, Yön, Tür ve Telosu**
- **Süreçler: Karşılaşma, Karşılama, Aşamalar**
- **Yönler: Tamamlayıcılık-Karşılıklılık, İlerletici-Geriletici**
- **Türler: Aktarım, Eşduyum, Tele ve **Yansıma** Tetralojisi Su - Ayna Modeli**
- **Telenin Telosu: Duygusal Özgürlükten Duygulu Öz-birliğe Akarsu-Okyanus Modeli**

Koyular benim sisteme katkılarımdır.

SLAYT 92

Burada iki metaforik modelimiz daha bizi destekliyor.

Aktarım değil tele ilişkisi kurarak çalışan psikodramatist (şeffaf, paylaşımcı, eş olan, eş sağlayan, yansımaya ilişki kuran, kişiliği yorumlamayan) ışık değil ayna oluyor. Sudan bir aynaya benziyor.

SLAYT 93

İkinci model de bedendeki duyumdan dildeki duyguya akışta gerçekleşen durulmayı aktarmaya çok yardımcı oluyor: Azgın nehrin okyanusta durulması.

SLAYT 94

Kitabımda geniş yer verdiğim Damasio'nun nörobilimsel duygu modelinde o evrimi ağaç metaforuyla aktarmış.

SLAYT 95

Onu okumadan önce ben Kuşak Aşkın Psiko İmge Drama Okulumu Ağaç Kuş ve Yıldız Metaforuyla açtım. 1999'da Enstitü ve Derneğin de yeri olan muayenehanemi açarken Yazı ve Tura Atölyesi olarak mı kurmalıyım diyordum, 2022'de bağımsız okulum, ağaç, kuş ve yıldız üzerinden oldu. Atölyemizin/ Okulumuzun logosu. 2024 Haziran gibi ilk mezunlarını verecek.

SLAYT 96

Şimdi kısaca benim psikodrama ile entegre ettiğim ve bu okulda da öğrettiğim temel yöntemimdeki hem uygulama hem kavramlaştırma algoritmasına bir göz atalım.

Değişimlerin mikro seviyede nasıl olduğuna bakmaya başlıyoruz. Bu yöntemi İmge Dramada çok geniş bir seviyede anlattık; kuramsal ve uygulamada.

SLAYT 97de BİRAZ KALINIYOR

SLAYT 98

Hazır değişiklik demişten şimdi ağırlıklı olarak önemli yöntemim Psikodiyalojide anlattığım değişim süreçleri için çok önemli olan bir kavramlaştırmaya bakalım. Önce hakikat evreni gerçeklerinin diyametrisi, sonra Sabellilerden esinle antagonist dünyayla çatışmadan yeni “hem hem” durumuna geçiren sürecin diyagramı ve ardından Moreno’nun yaratıcılık halkasının nasıl açıldığına bakalım.

SLAYTLARIN İKİSİNDE DE KALACAĞIM BİRAZ.

SLAYT 98 VE SLAYT 100 OKU

SLAYT 101 OKU yaratıcılık halkası

SLAYT 102

SLAYT 103

Şimdi nasıl yaptığımı anlayabilmeniz için metin yorumlama yöntemini kullandığım bir örnek vereyim. Ben bunu yaparken ikinci bir eğitici kendi usulüyle süreç analizi yaptı. Benim Tespih Babam metninde psikodiyalojik yorumumu okuyalım:

- *Ben temel tematik kutuplaşmaları, sahte bizlik-benlik kutuplaşması, inkâr eden-kabul eden kutuplaşması, yalnızlık-aşırı kalabalıklık kutuplaşması ve gelişen rol içindeki ihmal edilmişlik-edilginlik- gerçek karşılaşma kutuplaşmaları olarak yorumluyorum.*
- *Bu kutuplaşmalar oyun sonunda, özneleşme ve veda edebilme sentezleri/ yenilikleri ile en azından kısmen aşılmış oluyor kanısındayım.*
- *Ayrıca gerek gerçek yaşamındaki ruhsal tacizlerin gerek hakikatindeki cinsel çağrışımli tacizin onarımında çok önemli olan “sınır geliştirme/ koyma,” “yeterince etkin şekilde hayır diyebilme,” yetileri oyunun başı ile sonu arasında çok önemli*

bir gelişme göstermiş, protagonist tarafından psikodrama sahnesinde sergilenmiştir.

- Bir kez daha görüyorum ki, geçmişi değiştiremesek de *hakikat evreninde* gerçekten yaşanmış geçmişin anısına bağlanmış *duyum, duygulanım ve duyguları* şimdi-burada değiştiriyoruz. Aslolan gelişmek ve değişmektir.

SLAYT 104

Şimdi iddia edebiliriz ki bizim işimizdeki değişiklik beden ve duygulanımdan, arzu ve duyguya doğru yani konatif oluyor ve bu bilişsel yani kognitif olanla eşzamanlılaşıyor.

SLAYT 105

- *Protagonistlerimi kozmik insan/ özbirlik seviyesine doğru ilerletirken bir Tele konusu açmadan iş çok yarım kalırdı. Çok geniş bir bölüm ayırdım teleye. Duygusal bileşeni, bilişsel bileşeni kadar hem uygulama hem de kuramın gelişimsel seviyesinin ulaşacağı bir Kozmik Eş-tını modeline, bir evren tasavvuruna kadar işleri ilerlettim.*

SLAYT 106

Tele için bir şiir

- *Sözden öte, duygudan derin/ zamandan, mekândan amade/ sende, bende, bizde/ tek bir, eş bir titreşim, ortak bir tını İnci Doğaner*

SLAYT 107

II.1 (Birlikte Hisseden) Telik Araştırmacı

II.1.1 Kozmik Varlık

II.1.2 Yaratıcı Aktör

II.1. 3 Antagonist Dünya

II.1. 4 Telik Bilim ve Kozmik Eş-tını Yağmur-Göl Modeli (Peat Filozof Taşı, Zerka Kozmos, Moles Belirsizin Bilimi, Farrow ve

Methers Gökkuşığı ve Penguenler Modeli, Kılıç Bağlantısallık Modeli)

SLAYT 108

Yağmur ve Göl Modeli; yağmurun oluşturduğu dalgaların denizdekilerle güçlenip sönmesi.

SLAYT 109

Küll'den cüze Modelim 2018'de oluştu. Açık sistem korunumsuz enerji örneği: Doğumda anneden bebeğe akan enerji.

SLAYT 110

Araştırmamız duyum-duygulanım ve duyguların ayrıştırabildiğini kanıtladı. Söylemde sadece duyum ve duygu var; duygulanım raportör tarafından gözleniyor.

SLAYT 111

Bulgularımız

Burada çok önemli bir fenomen/ gösterge ile daha karşılaşıyoruz. Protagonist üzgünüm diyor ama gülüyor. Sahte kendilik, izolasyon.

SLAYT 112

Hayvan acıyla yukarı doğru haykırıyor.

SLAYT 113

İnsan ağlarken yüzünü kapıyor, göstermeye çekiniyor muhtemelen utanç bu.

SLAYT 114

Hayvan saldırganlıkla dişlerini gösteriyor.

SLAYT 115

İnsan bloklamış ya da bloklanmış.

SLAYT 116

Hayvan belli ki bir gözlerini kapamış.

SLAYT 117

İnsan annesiyle yattığı için değil hakikati görmediği için gözlerini kör etmiş.

SLAYT 118

Fredie haykırıyor; Anne birini öldürdüm.

SLAYT 119

F: Anne şimdi birini öldürdüm.

İnci (doubles): Anne ben onu aslında bir şarkıda öldürdüm.

F: Anne niyetim seni üzmemek değildi. Çok geç zamanım geldi.

İnci (doubles): Anne üzüntü senin bir duygun. Ben yapmadım. Şimdi benim çağım başlıyor.

SLAYT 120

Einstein Newton'a beni affet demiş keşfini yaparken.

SLAYT 121

Moreno daha cesur çıktı.

SLAYT 122

Bulgularımız, Çalışmanın girişi, ortası, sonları; maviler duyum, turuncular duygu sözcükleri.

SLAYT 123 VE 124

Ben bir de çalışma metodolojisi listelemesi yaptım psikodrama araştırmacısı için. Tablodan önce Türkçe sonra İngilizce okuyalım:

SLAYT 125-141 ARASINDA

Şimdi başladığım tabloyu tamamlayacak ve getirdiğim önerileri, kuramları, modelleri, yöntemleri tablo halinde toparlayacağım. Önce Türkçe sonra İngilizce tablolar halinde göz atalım. Hepsini bu sunumda tanıttık, şimdi yerleştiriyoruz.

SLAYT 142

İlginiz ve katılımınız için teşekkürler.

References

Doğaner İ (2010) Zaman, Psikodramada Zaman ve Psikodramada Araştırma: Bir Ölçek (AKIŞ) Taslağı. 35. Bergama Grup Psikoterapileri Kongresi, Konferans.

Doğaner İ (2016) Kairos Kronos'a Karşı. Psikodramada Zaman. 1. İzmir Psikodrama Günleri, Konferans.

Doğaner İ (2018a) Gilgameş- Enkidu yas modeli: Psikodramatik yas çalışması. Ben-Sen: Psikodramanın ahlak felsefesi, Duvar Yayınları, İzmir.

Doğaner İ (2018b) Sinemada kozmik kadınlar: Psikodramatik bir yorum. Psikodrama Günleri III, İzmir.

- Doğaner İ (2019) Sosyometrik psikodramatik bireysel psikoterapi: İki başına psikodrama. Duvar Yayınları, İzmir.
- Doğaner İ (2020) Psikodramatik psikoterapide değişim ve dönüşümler: Bir kendilik gelişim modeli. Duvar Yayınları.
- Doğaner İ (2020) A self theory. FEPTO Res Com Meeting, Plenary Speech Part 1, İstanbul.
- Doğaner İ, et al (2020) Plenary Speech Part 2, İstanbul.
- Doğaner İ (2021a) Dört Plasenta Dört Doğum. Duvar Yayınları, İzmir.
- Doğaner İ (2021b) İmge Drama. Ders Notları. Duvar Yayınları, İzmir.
- Doğaner İ (2021c) Bir Psikodramatistin Söylemi. Duvar Yayınları İzmir.
- Doğaner İ (2022) Hem Boş Hem Dolu. Baş Konuşma. 45. Bergama Kongresi. Kongre Düzenleme Kurulunun izniyle İnci Doğaner YouTube kanalına alınmıştır; İngilizce altyazılıdır.
<https://www.youtube.com/watch?v=VdqqmJ8QDN8&t=3s>
- Doğaner İ (2023a) Psikodrama İçin Psikodiyalojiye Genel Bir Giriş. Mantıksızlığın Mantığı, Duvar Yayınları, İzmir.
- Doğaner İ (2023b) Duygu ve Tele (in preparation)
- Nolte J (2014). The Philosophy, Theory and Methods of J. L. Moreno. The Man Who Tried to Become God. Routledge, London and New York.
- Moreno JL (1934/ 1953/ 1993) Who Shall Survive? Student Edition. ASGPP, McLean, VA.
- Moreno JL (1946/ 1948/ 1964/ 1972/ 1977) Psychodrama First Volume, Beacon House, NY.
- Moreno JL and Moreno ZT (1959/ 1975). Psychodrama Second Volume. Foundations of Psychotherapy. Beacon House, NY.
- Telias R (2019) Moreno's Personality Theory and Its Relation to Psychodrama. A Philosophical, Developmental and Therapeutic Perspective. Routledge, London and New York.